

29ste VERGADERING. — 23 JULI 1889.

92. Onteigening voor den aanleg van een waterververschingskanaal in de gemeente Schiedam.

29ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DINSDAG 25 JULI 1889.

(GROPEND TE 3 UREN.)

Ingekomen: berichten van leden verhinderd de vergadering bij te wonen. — Mededeeling van de benoeming van rapporteurs over wetsontwerpen. — Verslagen uitgebracht over wetsontwerpen; bepaling van den dag der behandeling. — Nog ingekomen de raming voor de huishoudelijke uitgaven der Kamer voor 1890; bepaling van den dag der behandeling. — Behandeling en aanneming van het wetsontwerp tot onteigening voor den aanleg van een waterververschingskanaal in de gemeente Schiedam.

Voorzitter: de heer **Schimmelpenninck van der Oye**.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 35 leden, te weten de heeren:

Pyls, Van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Van der Breggen, Bultman, Blussé, Alberda van Ekenstein, Van Nagell van Ampsen, Fransen van de Putte, Henri Smits, Coenen, Van Roijen, Viruly, Smits, Donker, Van Swinderen, Thooft, Six, Verheijen, De Vos van Steenwijk, Van Eysinga, Smits van Oijen, Welt, Kappeyne van de Coppello, Hengst, De Bruyn, Stork, Prins, Van Welderen Rengers, Moolenburgh, Melvil van Lynden, Van Gennep, Van der Goes van Dirxland, Van Tienhoven en Breuning;

en de heer Minister van Binnenlandsche Zaken.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De **Voorzitter** deelt mede dat zijn ingekomen:

1°. na afloop der vergadering van gisteren een telegram van den heer Insinger, houdende dat hij wegens ongesteldheid verhinderd was de vergadering bij te wonen;

berichten van de heeren Huydecoper van Maarsseveen en Wertheim dat zij verhinderd zijn de vergadering bij te wonen; de eerste wegens ambtsbezigheden, de laatste wegens andere bezigheden.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

2°. dat door de afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs over de wetsontwerpen:

beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen, dienst 1889; (107)

beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, dienst 1889; (98)

verhooging van het Iste hoofdstuk en wijziging van het IIde hoofdstuk der begroting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1888; (101)

verlenging van den dienstdienst voor de ingelijfden bij de militie te land der lichting van 1884 en voor de ingelijfden bij de zeemilitie der lichting van 1885, (93)

de heeren Prins, Melvil van Lynden, Moolenburgh, Van Welderen Rengers en Van Gennep.

3°. dat de Eindverslagen over die wetsontwerpen zijn uitgebracht en heden aan de leden zullen worden rondgedeeld.

Op voorstel des **Voorzitters** wordt besloten om de behandeling dier wetsontwerpen, die van eenvoudigen aard zijn, te houden in eene vergadering op Woensdag 24 Juli, des voormiddags te 11 uren.

4°. dat door de Huishoudelijke Commissie hare raming voor de huishoudelijke zaken der Kamer voor het dienstjaar 1890 in gereedheid is gebracht.

Dit stuk zal worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld, terwijl op voorstel des **Voorzitters** wordt besloten om de behandeling daarvan te doen plaats hebben na afloop der aan de orde gestelde wetsontwerpen, in eene vergadering met gesloten deuren.

Aan de orde is de behandeling van het WETSONTWERP TOT ONTEIGENING VOOR DEN AANLEG VAN EEN WATERVERVERSCHINGSKANAAL IN DE GEMEENTE SCHIEDAM. (92)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Mackay**, Minister van Binnenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van het Voorloopig Verslag der Kamer omtrent dit wetsontwerp, heb ik het noodig geacht inlichtingen in te winnen bij mijn geachten ambtgenoot voor Waterstaat, Handel en Nijverheid. Tot mijn leedwezen hebben mij die inlichtingen niet tijdig genoeg kunnen bereiken, niettegenstaande ik het uitbrengen van het Regeeringsantwoord zoo laat mogelijk heb uitgesteld. Eerst gisteren heb ik die inlichtingen ontvangen, doch, laat ik er dadelijk bijvoegen, dat die vertraging het gevolg is van omstandigheden onafhankelijk van den wil van den Minister van Waterstaat.

Uit die inlichtingen nu blijkt, dat het minder juist is, waar in het Regeeringsantwoord wordt gezegd, dat de schutsluis in den Schielandschen zeedijk geen grootere capaciteit heeft dan de sluis waarvan sprake is in dit wetsontwerp. Vergeten is te melden dat gemelde schutsluis eene dubbele sluis is, zoodat door het openzetten van de middeldeuren schepen van grootere afmetingen gescht kunnen worden. Dit geval heeft zich echter naar ik verneem, nog niet voorgedaan, eenvoudig omdat de toestand van de Schie niet toelaat, dat water met schepen van groote lengte te bevaren. De sluis, waarvan in dit ontwerp sprake is, werd dan ook ontworpen met het oog op de schepen die in den regel van dien waterweg gebruik maken, en is daartoe geheel voldoende.

Nog meen ik er op te moeten wijzen, dat in het adres van de kamer van koophandel er burgemeester en wethouders eene grief van wordt gemaakt, dat zij tot het vaststellen van de plaats waar de sluis nu is ontworpen, zijn overgegaan, zonder den gemeenteraad daarin te kennen, nadat vroeger nog gezegd was, eenige jaren geleden, dat de plaats nader zou aangewezen worden.

Reeds in de Memorie van Antwoord met een enkel woord de onjuistheid van deze bewering aangetoond.

Volgens de thans door mij ontvangen inlichtingen werd het stuk grond kadastraal perceel sectie F n°. 807 van

den koop uitgesloten niet alleen om gebruikt te worden voor de kaai bij de te bouwen sluis, maar werd tevens dit stuk speciaal gereserveerd om tijdelijk aan de Schie een nieuw stroombed te geven gedurende het bouwen dier sluis.

Nadat nu de raad zodoende behoorlijk op de hoogte was gesteld, en kaarten, plannen, teekeningen enz., geruimen tijd ter visie hadden gelegen, heeft de raad der gemeente Schiedam met algemeene stemmen besloten dat de sluis op die plek en op geen andere zou gebouwd worden en dat het zoo even genoemd stuk grond zou worden gereserveerd om tijdelijk bij den aanleg van het werk dienst te kunnen doen. De gemeenteraad heeft dus met volkomen kennis van zaken ten deze eene beslissing genomen.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het *wetsontwerp* wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De vergadering wordt opgeheven.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1889 (107).

2°. beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1889 (98).

3°. verhooging van het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1888, en wijziging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1888 (101).

Tegen deze wetsontwerpen bestond geen bezwaar.

Vastgesteld 23 Juli 1889.

PRINS.
MELVIL VAN LYNDEN.
MOOLENBURGH.
VAN WELDEREN RENGERS.
VAN GENNEP.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot verlenging van den diensttijd voor de ingelijfd en bij de militie teland der lichting van 1884 en voor de ingelijfd en bij de zee-militie der lichting van 1885.

De behandeling van dit wetsontwerp in de Afdeelingen gaf aanleiding tot de navolgende opmerkingen en beschouwingen.

1°. Vrij algemeen werd de klacht vernomen, dat de indiening der definitieve regeling onzer levende strijdkrachten

zoo lang op zich laat wachten. Terwijl vroeger steeds de bepalingen der Grondwet als een beletsel werden beschouwd, om tot eene met de eischen des tijds overeenkomende regeling te geraken, had men mogen verwachten, nu de Grondwet in den gewenschten zin is herzien, dat met den meesten spoed zoude worden gearbeid om de zoolang noodig geoordeelde hervorming tot stand te brengen, vooral nu de Regeering reeds geruimen tijd in het bezit is van de door haar noodig geoordeelde voorlichting door eene Staatscommissie. Het langdurig overwegen in verband met de door den Minister van Oorlog afgelegde verklaringen omtrent de spoedige indiening der betrokken wetsontwerpen voor zoover dit van hem afhing heeft bij sommige leden een twijfel doen rijzen, dien men gaarne zag opgeheven of misschien bij de Regeering een gemis van homogeniteit bestaat omtrent de hoofdbeginselen der in te dienen voorstellen. In ieder geval wenschten de meeste leden ernstig bij de Regeering er op aan te dringen, om met spoed de definitieve voorstellen tot regeling van den verplichten krijgsdienst in te dienen. Gaarne zoude men, zonder de Regeering aan een bepaalden dag te willen binden, reeds nu vernemen, wanneer ongeveer de bedoelde ontwerpen de Tweede Kamer zullen bereiken. Sommige leden verklaarden, dat zij, wanneer de desbetreffende voorstellen, voor de behandeling der Staatsbegrooting in deze Kamer, nog niet bij de Wetgevende Macht aanhangig mochten zijn gemaakt, hunne goedkeuring aan deze begrooting niet zouden kunnen geven.

Andere leden, hoezeer ook zij spoed wenschelijk achtten, konden niet toegeven, dat de Regeering in verzuim zoude zijn; zij betoogden, dat men redelijkerwijze nog niet konde eischen, dat er thans definitieve voorstellen zouden zijn gedaan.

2°. Over het wetsontwerp op zich zelf beschouwd waren de gevoelens verdeeld.

Eenige leden herhaalden de ook in vorige jaren tegen gelijke wetsvoorstellen ontwikkelde bezwaren. Ook toen vonden zij in den politieken toestand van Europa geen grond om aan te nemen, dat er zoodanige buitengewone omstandigheden waren als noodig zijn om de indiening van een wetsvoorstel als het onderhavige te wettigen. En de voortdurende van dien toestand en de telken jare herhaalde voorstellen tot verlenging van den diensttijd der militie hebben ten duidelijkste bewezen, dat het gevoelen van hen, die beweerden, dat er alleen van gewone en van blijvende omstandigheden konde worden gesproken volkomen juist is geweest. Tegen deze gewone omstandigheden wilden zij toen en wenschen zij ook nu blijvende maatregelen te nemen en gelijk toen achtten zij zich ook nu verplicht hunne stem te onthouden aan voorstellen, die tijdelijk heeten te voorzien in zoogenaamd buitengewone omstandigheden en waarvan de druk bijna geheel door de minder gegoede klasse der bevolking zal worden gevoeld.

De meerderheid verklaarde voor het wetsontwerp te zullen stemmen, omdat zij in de gegeven omstandigheden het niet raadzaam achtte de verantwoordelijkheid voor de mogelijke gevolgen eener verwerping op zich te nemen.

Vastgesteld 23 Juli 1889.

PRINS.
MELVIL VAN LYNDEN.
MOOLENBURGH.
VAN WELDEREN RENGERS.
VAN GENNEP.